

Oslo, januar 2015

Innspill til regjeringens post-2015 arbeid

De undertegnede organisasjoner og aktører ønsker å gi innspill til hva Norge bør prioritere i post-2015 prosessen for å bidra til utformingen av gode, globale mål, delmål og indikatorer for bærekraftig utvikling i perioden 2015-2030. Vi mener helse og rettigheter må prioriteres høyt for å lykkes med å bekjempe fattigdom og oppnå utvikling og rettferdig fordeling. Norge må fremdeles ta rollen som pådriver for likestilling og seksuelle rettigheter globalt, samtidig som vi må fortsette arbeidet som er gjort her hjemme.

Menneskerettighetene er universelle, udelelige og gjensidig avhengige av hverandre. Regjeringen fremhever i statsbudsjettet for 2015 de politiske og sivile rettighetene, som ytringsfrihet, organisasjonsfrihet og forsamlingsfrihet. Men disse kan ikke til fulle virkeliggjøres uten at også økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter er ivaretatt. Stortingsmelding 10 (2014-2015) «Mulighet for alle - menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken» slår fast at Norge skal: «arbeide for å styrke kvinners rett til helse, herunder seksuell og reprodutiv helse og reprodutiv rettigheter, og fremme internasjonal aksept for seksuelle rettigheter og rett til abort»¹. I tillegg skal Norge i følge meldingen: «føre en konsekvent og langsiktig innsats for beskyttelse av LHBTI-personer, og sikre at de har samme rettigheter som alle andre mennesker»². Disse målene håper vi blir tydelige og synlige budskap i forhandlingene om nye globale utviklingsmål.

De undertegnede er glade for at Regjeringen har fulgt opp intensjonene i Sundvollen-plattformen rundt kvinner og sårbare grupper i statsbudsjettet for 2015 med en satsing på utdanning og global helse, og et fortsatt engasjement for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR) og kvinners rettigheter. Dette må følges opp med bevilgning av midler og Norge bør være en pådriver i post-2015 arbeidet for å bidra til en rettighetsbasert utvikling for alle.

Å fremme og beskytte seksuelle rettigheter er avgjørende for å oppnå sosial rettferdighet og bærekraftig utvikling. Tusenårs mål 5 er ett av målene vi er lengst unna å nå, særlig 5B: «Oppnå universell tilgang til reprodutiv helse innen 2015». Derfor må SRHR stå sentralt i post-2015 agendaen. Seksuelle og reprodutiv rettigheter møter sterk motstand av konservative krefter og må beskyttes. Enhver bør sikres tilgang til trygge og lovlige aborter uten begrensninger, samt medisinsk behandling etter utrygge aborter. Det er avgjørende at jenter og kvinner har reelle valgmuligheter når det gjelder prevensjonsmidler, og at god informasjon og helhetlig seksualundervisning i så stor grad som mulig integreres i dette arbeidet.

Likestilling er en viktig forutsetning for bærekraftig utvikling. Alle kjønn må inkluderes i arbeidet på lik linje for å nå målene om bærekraftig utvikling. Det er svært viktig at tiltak skreddersys slik at de fremmer kvinners økonomiske, politiske og sosiale deltakelse. Det er et minstekrav at tiltakene ikke sementerer forskjeller mellom kvinner og menn. I tillegg må menns helse og rettigheter inkluderes i arbeidet for likestilling og SRHR. Helhetlig seksualundervisning for ungdom må integreres i skolen,

¹ Side 34 Stortingsmelding nr. 10 [Mulighet for alle - menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken](#)

² Ibid.: 38

den må fremme likestilling for alle kjønn og samtidig må diskriminering på grunnlag av seksuell orientering eller kjønnsidentitet elimineres.

Vi frykter at likestillingsperspektivet blir for generelt under post-2015 forhandlingene slik forslaget til sluttokumentet foreligger nå. Videre mener vi det er bekymringsverdig at ungdom, abort, seksuell orientering og kjønnsidentitet ikke er nevnt i rapporten fra Open Working Group. FNs Generalsekretær skriver i synteserapporten som ble presentert 4. desember; «the agenda must accomodate the voices of women, youth and minorities»³. Dersom de foreslåtte målene blir vedtatt, ber vi Norge sørge for å sikre gode og målbare mål, delmål og indikatorer som tydeliggjør en rettighetsbasert tilnærming til SRHR, helse og likestilling. Vi forventer også at Norge tar ansvar for implementering, finansiering og oppfølging.

Det er særlig viktig at likestilling og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter prioriteres i disse nye, globale målene for bærekraftig utvikling, fordi:

- 225 millioner kvinner mangler tilgang til moderne prevensjon, 74 millioner blir uplanlagt gravide per år noe som medfører 28 mill. utrygge aborter per år.
- 800 kvinner dør hver dag som følge av svangerskapsrelaterte komplikasjoner. For hver kvinne som dør er det estimert at 20 får alvorlige skader eller blir permanent uføre.
- Familieplanlegging reduserer mødredødelighet med 44 %, for hver dollar brukt på familieplanlegging, sparer samfunnet 6 USD.
- 81 land kriminaliserer homofili. 35,3 mill. mennesker lever med hiv. Mangel på kunnskap, og diskriminering og vold hindrer sårbare grupper i å leve verdige liv med god helse.
- 39.000 jenter under 18 år giftes bort *hver dag*. 31 av de 57 millioner barna som ikke fullfører grunnskolen er jenter.
- 73 millioner unge mennesker er i dag arbeidsledige, samtidig som unge utgjør halvparten av verdens befolkning. Utdanning, seksualundervisning og familieplanlegging for unge er sentrale virkemidler for bærekraftig utvikling.

De undertegnede organisasjoner og aktører krever at Norge:

1. **Bidrar aktivt i 2015** til utforming av gode og målbare mål, delmål og indikatorer for de nye utviklingsmålene og for å utarbeide mekanismer som sikrer finansiering og ansvar for oppfølging.
2. **Fortsetter å gå foran** som en aktiv og progressiv aktør i post-2015 arbeidet, også når det gjelder kontroversielle temaer som abort og seksuell orientering.
3. **Sikrer at SRHR er prioritert** i den nye utviklingsagendaen, og at de eksisterende tusenårsmålene vi ikke har oppnådd, spesielt mål 5b og 6 – «Stoppe spredning av hiv/aids, malaria og andre dødelige sykdommer» fortsatt er med inn i det nye rammeverket.

³ Side 21 [“The Road to Dignity by 2030: Ending Poverty, Transforming All Lives and Protecti](#)

[ng the Planet - Synthesis Report of the Secretary-General On the Post-2015 Agenda”](#)

4. **Erkjenner at befolkningsdynamikk og reproduktiv helse er sentralt** for bærekraftig utvikling, herunder tilgang på frivillige familieplanleggingstjenester, og sørge for at en rettighetsbasert tilnærming til reproduktiv helse er inkludert i post-2015.
5. **Bidrar til å involvere sivilt samfunn** i forhandlingsprosessene, da spesielt ungdom, gjennom å spille inn at FN må åpne opp for deltakelse, og gjennom å bidra med finansiering av deltakelse.
6. **Fremmer et delmål om helhetlig seksualundervisning for alle kjønn**, som både omfatter holdningsskapende arbeid og tilgang på ikke-diskriminerende og kunnskapsbasert informasjon.
7. **Bevarer delmålet om evaluering og bedre datainnsamling**. Disaggregerte data bidrar til et bedre grunnlag for gode tiltak rettet mot ulike befolkningsgrupper, spesielt de mest sårbare.
8. **Skaper gode internasjonale allianser** og fremmer kunnskap om at SRHR, gode sanitære forhold, trygge skoleveier, samt bekjempelse av barneekteskap, diskriminering og vold, er avgjørende for å lykkes med å sikre at jenter fullfører skolegangen.

Støttes av:

CARE

Changemaker

Forum for Kvinner og Utvikling (FOKUS)

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL)

Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH)

LLH Oslo og Akershus

LNU Norges barne- og ungdomsorganisasjoner

Medisineres seksualopplysning (MSO)

Norsk medisinstudentforening (Nmf)

Redd Barna

Sex og Politikk – Foreningen for seksuell og reproduktive helse og rettigheter

Stine Kühle-Hansen, autorisert seksualunderviser

Stortingsnettverket på SRHR (APPG)

Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond (SAIH)

Tore W Steen, smittevernoverlege, dr. med. Oslo kommune